

XITSUNDZUXO: SIKU RO HETELELA RA NDZINGANISO WA TIMALI WA MASUNGULO WA MUTHORI RI FIKA HI XIHATLA

Pretoria, ti 22 Nhlangua 2019 – Vathori va tsundzuxiwa leswaku va na mavhiki yambirhi lawa ya nga sala ku nga si pfala nkarhi wa Ndzinganiso wa Timali wa Masungulo wa Muthori hi ti 31 Nhlangua 2019. Nkarhi wa ndzinganiso wa timali wu pfurile hi ti 23 Ndzhati 2019.

Tanihi vakhumbheki na vahakelaxibalo van'wana, vathori va komberwa ku tirhisana na SARS eku akeni ka nkrama wa ajenda ya nhluvukiso wa Afrika-Dzonga. Eka lembe ra swa timali ra 2017/2018, PAYE yi hoxile xandla hi 96.4% eka Xibalo hinkwaxo xa Malinghena xa Munhu hi Yexe lexi hlengetiweke (Rheferense: SARS' 2018 Tax Statistics publication, Kavanyisa ka 1, Tafula ra A1.4.2)

Nkarhi wa ndzinganiso wa timali wa masungulo eka vathori wu angarhela nkarhi wa thiransakixini ya ntsevu wa tin'hweti ku sukela hi ti1 Nyenyankulu ku fikela ti 31 Mhawuri lokohilethelo ndzinganiso wa timali wa lembe wo hetelela wu ri wa lembexibalo ro helela ku sukela hi ti1 Nyenyankulu ku fikela siku ro hetelela ra Nyenyenyani, naswona wu fanele wu rhumeriwa enkarhini wa Dzivamisoko na Mudyaxihi. Leswi swi ringana na mitiviso yimbirhi ya ndzinganiso wa timali leyi vathori va faneleke ku yi endla enkarhini wa lembe ra nhelelelo ku tiyisisa leswaku tisetifikheti ta mutirhi ta IRP5/IT3(a) ti humesiwile kahle hi nkarhi eka nguva yo fayila xibalo xa malinghena xa munhu hi yexe.

Enkarhini wa mikarhi ya ndzinganiso wa timali, muthori u fanele a tiyisisa kumbe ku lulamisa mitsengo leyi a yi tiviseke eka ntsevu wa tin'hweti to sungula ta lembexibalo eka Hakelo-Hi-Ku-Ya-Hi-Muholo, Levhi ya Nhluvukiso wa Vuswikoti, Tihakelo ta vona ta Ndzindzakhombo ya Mpfumaleko wa Ntirho na Nhlohotelo wa Xibalo xa Ntholo (ETI), ku katsa na tihakelo leti endlweke na mitsengo ya xibalo leyi kombisiweke eka tisetifikheti ta xibalo ta IRP5 /IT3(a) ta vatirhi. Tielemente leti faneleke ku ringanisiwa i mitiviso ya n'hweti na n'hweti, tihakelo leti endlweke – ku nga katsiwi nxupulo na tihakelo ta ntswalo – mitsengo ya Hakelo-Hi-Ku-Ya-Hi-Muholo, Levhi ya Nhluvukiso wa Vuswikoti na Tihakelo ta Ndzindzakhombo ya Mpfumaleko wa Ntirho leswi kombisiweke eka tisetifikheti ta IRP5/IT3(a).

Exikarhi ka micinco ya nkarhi wa ndzinganiso wa timali wa masungulo wa muthori ya lembe leri, i ya leswaku Nhlohotelo wa Xibalo xa Ntholo wu ndlandlamuxiwile hi khume ra malembe ku fikela eka 2029. Nhlohotelo wa Xibalo xa Ntholo (ETI) i nhlohotelo lowu kongomisaka eka ku khutaza vathori ku thola valavi va mitirho va vantshwa. Swi hunguta hakelo loko ku thoriwa vantshwa hi ku hunguta ntsengo wa Hakelo-Hi-Ku-Ya-Hi-Muholo (PAYE) leyi kolotiwaka SARS handle ko khumbha miholo ya vatirhi. Vathori lava ringaneleke Nhlohotelo va fanele ku rhumela ndzinganiso wa timali wa EMP501 ku nga si fika mahelo ya Nhlangua ku koxa mitsengo yin'wana na yin'wana ya nhlohotelo wa n'hweti na n'hweti leyi nga tirhisangiki enkarhini wa ntsevu wa tin'hweti to sungula (Nyenyankulu ku fikela Mhawuri).

Vathori lava nga rhumeriki no koxa eka ntsevu wa tin'hweti to sungula (Nyenyankulu ku fikela Mhawuri) va ta lahlekeriwa hi khirediti ya Nhlohotelo wa Xibalo xa Ntholo leyi va faneleke ku yi kuma.

Vathori lava yimelaka ku rhumela enkarhini wa nkarhi wa Ndzinganiso wa Timali wa Lembe va ta kota ku koxa ntsengo wa khirediti enkarhini wa ntsevu wa tin'hweti ta vumbirhi (Ndzhati ku fikela Nyenyenyani), kambe ku nga ri emikarhini ya ntsevu wa tin'hweti to sungula.

Mindlandlamuxo

Nkarhi wa Ndzinganiso wa Timali wa Masungulo wa Muthori wu vone mindlandlamuxo leyi landzelaka.:

- Fomo yintshwa ya HTML5 eka eFiling ya ntirhiseko wa le henhla na hungu ra nkarhi wolowo.
- Tikhodi tintshwa ta swihlovo ti ngenisiwile eka xiphemu xa IRP5/IT3(a) xa fomo lexi hlanganisaka mihundzuluxo ya xinawu leyi faneleke eka lembexibalo ra sweswi.
- Phurosepe yo olova yo pasisa mihlayelo ya xibalo xa ntholo eka tisetifikheti ta IRP5/IT3(a).
- Xitatimende xa akhawunti eka mikarhi ya loko ku nga si fika 2008 xi nga komberwa.

Tichanele to fayila

SARS e@syFile™ Employer i pulatifomo leyi tumbuluxiweke ku pfuna vahakelaxibalo lava nga vathori kumbe valawuri na nongonoko wa vathori, ku fambisa timhaka ta vona ta xibalo. Vathori va nga fayila hi ku tirhisa eFiling kumbe e@syFile™. Hi eFiling, ku fikela eka 50 wa tisetifikheti ta IRP5/IT3(a) leti nga rhumeriwa kasi hi e@syFile™ nhlayo a yi pimiwangi. Ku fayila erhavini swi pimiwile ku fikela eka tisetifikheti swa nthanu ntsena.

Ku tsarisela vatirhi eka xibalo xa malinghena

SARS yi tumbuluxile xintshuxo xa ntsariso hi ntalo eka e@syFile™ eka vathori ku tsarisa vatirhi va vona eka xibalo xa malinghena no kuma tinomoro ta xibalo xa malinghena xikan'ekan'we ta vatirhi lava. Kwalaho leswi a swi lavi leswaku mutirhi a endzela rhavi ra SARS ku kuma nomboro xibalo xa malinghena.

Ku kuma vuxokoxoko byo tala u komberiwa ku kopa "SARS e@syFile™ Employer User Guide" kumbe "A guide to using eFiling to register an employee". Muhakelaxibalo a nga tihlanganisa na contact centre eka 0800 00 7277 ku kuma mpfuno.